ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.2.2019 г.
COM(2019) 113 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно изпълнението на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно индекса на разходите за труд (ИРТ)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2003 г. относно индекса на разходите за труд (ИРТ)[1] се установява обща рамка за държавите членки, която те да следват, за да изготвят съпоставими ИРТ и да ги представят на Комисията.

ИРТ измерва тримесечните изменения на общите почасови разходи за труд на работодателите, давайки възможност да се следят тенденциите на ценовия натиск в резултат на производствения фактор „труд“. Индексът е част от групата европейски показатели, които предоставят информация за икономическите тенденции в еврозоната. Комисията (Евростат) публикува на уебсайта си[2] тримесечен бюлетин, който съдържа пълен набор от данни относно почасовия ИРТ с разбивка по икономическите дейности и по отделните компоненти на разходите за труд (преки и непреки разходи за труд). На уебсайта се посочват също така тримесечни и годишни темпове на растеж.

С член 13 от Регламент (ЕО) № 450/2003 Комисията се задължава да внася на всеки две години доклад пред Европейския парламент и Съвета. Тъй като в предишните доклади бяха анализирани динамичните редове с данни за минали периоди, в настоящия доклад се разглежда качеството на данните за ИРТ, получени след това. В него се проучват данните за ИРТ, предоставени на Комисията за референтните тримесечия за периода от третото тримесечие на 2016 г. (2016 г. Т3) до първото тримесечие на 2018 г. (2018 г. Т1).

През юли 2003 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 1216/2003[3], с който определи в по-големи подробности процедурите, които държавите членки трябва да следват, когато ѝ предават своите ИРТ, корекциите за календарни въздействия и сезонност, които следва да бъдат направени, и съдържанието на националните доклади за качеството.

През март 2007 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 224/2007[4], с който се изменя Регламент (ЕО) № 1216/2003 и се разширява обхватът на ИРТ с икономическите дейности, определени в NACE Rev. 1, раздели Л, М, Н и О. Тези раздели включват главно непазарни услуги, чиято динамика може да се различава от тази на пазарните услуги.

---

1 ОВ L 69, 13.3.2003 г., стр. 1.

2 Тримесечният бюлетин се публикува на датите, определени в календара за публикуването; и двата документа могат да бъдат намерени на уебсайта на Евростат (на английски, френски и немски език); http://ec.europa.eu/eurostat

3 Регламент (ЕО) № 1216/2003 на Комисията от 7 юли 2003 г. за прилагането на Регламент (ЕО) № 450/2003 на Европейския парламент и на Съвета относно индекса на разходите за труд (ОВ L 169, 8.7.2003 г., стр. 37).

4 Регламент (ЕО) № 224/2007 на Комисията от 1 март 2007 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1216/2003 във връзка с икономическите дейности, обхванати от индекса на разходите за труд (ОВ L 64, 2.3.2007 г., стр. 23).

През август 2007 г. Комисията прие Регламент (ЕО) № 973/2007[5], с който бяха изменени някои регламенти относно специфични статистически области, включително ИРТ, с цел прилагане на статистическата класификация на икономическите дейности, установена в NACE Rev. 2.

В приложение I към Регламент (ЕО) № 1216/2003 са определени следните критерии за оценка на качеството на ИРТ: съотносимост, точност, навременност на предоставяне на данните, достъпност и яснота, съпоставимост, съгласуваност и пълнота. Достъпността и яснотата бяха оценени като задоволителни, какъвто беше случаят и в предишните доклади[6]. Поради това ударението в настоящия документ поставяме върху съотносимостта, пълнотата, навременността, точността, съпоставимостта и съгласуваността.

2. ОБЩ НАПРЕДЪК СЛЕД ПОСЛЕДНИЯ ДОКЛАД

След публикуването на последния доклад не са внасяни законодателни изменения.

2.1 Подобрени стандарти за събирането на данни

С нова версия на структурите за обмен на статистически данни и метаданни (Statistical Data and Metadata eXchange — SDMX)[7] бяха извършени тестове с държавите членки, след което тя бе внедрена в практиката. В нея са използвани списъци с международно съгласувани кодове, които са достъпни в интернет чрез специален регистър[8]. Новата версия дава освен това възможност да се събират нови незадължителни променливи, като тримесечни разходи за труд и тримесечен брой на отработените часове. Същите структури SDMX за обмен на данни бяха приложени за предаване на данни за ИРТ на Европейската централна банка (ЕЦБ).

Благодарение на стандартизацията на SDMX бе внедрен нов инструмент за автоматично валидиране на данните (STRUVAL), с който държавите членки се уведомяват за всеки ИТ проблем, открит при пренасянето на техни данни за ИРТ.

Тези инициативи допринесоха за опростяване на работния процес и за намаляване на риска от грешки поради погрешно кодиране.

2.2 Преработване на информационните програми

Програмите, използвани за валидиране, агрегиране и разпространение на данни за ИРТ, бяха изцяло преработени, с което се даде възможност за:

- съгласуване на списъците с вътрешни кодове със стандартите на SDMX;

---

[5] Регламент (ЕО) № 973/2007 на Комисията от 20 август 2007 г. за изменение на някои регламенти на ЕО относно специфични статистически области, прилагащи статистическата класификация на икономическите дейности NACE Rev. 2 (ОВ L 216, 21.8.2007 г., стр. 10).

[6] COM(2017) 71.

[7] http://sdmx.org/ (на разположение само на английски език)

[8] https://webgate.ec.europa.eu/sdmxregistry/ (на разположение само на английски език)

- осигуряване на съгласуваност между общите разходи и отделните компоненти — верижно свързаните индекси за преки и непреки трудови разходи първо се отделят и накрая се свързват отново верижно към референтната година (непряко агрегиране);
- актуализиране на списъка на европейските агрегирани данни; и
- разпространение на нови показатели.

2.3 Нива на почасовите разходи за труд

Комисията (Евростат) публикува годишни оценки за почасовите разходи за труд с разбивки по разделите на NACE Rev. 2 всяка година след първото публикуване през април 2016 г. Оценките, които се основават на нивата на разходите за труд и тенденциите на ИРТ, се изготвят три месеца след края на референтния период. Отразяването включва разделите по NACE Rev. 2 с изключение на раздел L (операции с недвижими имоти). С новите структури SDMX за обмен на данни държавите членки, предпочели да предадат националните си данни вместо оценките на Евростат, могат в този стандарт да съберат нивата на годишните разходи за труд.

3. КАЧЕСТВО НА ДАННИТЕ

3.1 Съотносимост

Промените в разходите за труд за отработен час са важен показател за анализа на краткосрочното и средносрочното икономическо развитие. Комисията и ЕЦБ използват такъв индекс за промените на разходите за труд в краткосрочен план, за да преценят възможността за инфлационен натиск от тенденциите в пазара на труда. Веднага щом данните станат налични, индексът трябва да бъде изчислен за всяка държава членка, за целия Европейски съюз (ЕС) и за еврозоната. ИРТ е важен и за социалните партньори, участващи в договарянето на работната заплата, а Комисията го използва при наблюдаването на тенденциите в разходите за труд в краткосрочен план. Той е един от основните европейски икономически показатели[9].

Потребителите продължиха да търсят информация не само за тримесечните процентни промени в разходите за труд, измервани чрез ИРТ, но и все по-често за разходите за труд в абсолютно изражение (евро на час). Ежегодно през април Евростат публикува оценки на почасовите разходи за труд в евро и в националните валути с разбивка по NACE Rev. 2. Освен това службата започна да разпространява годишния темп на растеж на нивата на почасовите разходи за труд и дела на непреките от общите разходи за труд[10].

[9] Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета „Към подобрени методики за статистиката и показателите в еврозоната“ (COM(2002) 661).

[10] Вж. набора от данни *lc_lci_lev* в Eurobase (на английски, френски и немски език); http://ec.europa.eu/eurostat/data/database

Комисията получи положителна обратна връзка за публикуването на тези оценки и ще продължи да публикува годишните разходи за труд с разбивка по NACE Rev.2.

3.2 Пълнота

Като цяло наличността и качеството на данните за ИРТ продължиха да се подобряват. Евростат получи данни с корекция за календарни въздействия, както и данни с корекция за календарни въздействия и сезонност от всички държави членки. Всички, с изключение на Дания и Швеция (на които бяха предоставени дерогации[11]), изпратиха също и данни без корекция за сезонност.

Що се отнася до други държави от Европейското икономическо пространство (ЕИП)[12], Исландия изпрати данни за две тримесечия (2017 г. T2 и 2018 г. T1) от референтния период и тегловни стойности на разходите за труд за 2017 г., а Норвегия изпрати данни и за седемте тримесечия от периода.

Швейцария уведоми Комисията (Евростат), че е решила да не събира тримесечни данни за ИРТ.

Въпреки подобреното отразяване на данните с корекция за сезонност, след внимателен анализ на качеството на данните и потребителските нужди беше решено да се запазят данните с корекция за календарни въздействия като основни показатели. Всички данни, включително оценките с корекция за сезонност, могат да се намерят на съответната страница на базата данни на Евростат, с което се гарантира яснота и съгласуваност с други видове статистическа информация за цените (например с хармонизирания индекс на потребителските цени)[13].

Всички държави членки представиха национални доклади за качеството за 2016 г. Те бяха валидирани и публикувани на уебсайта на Евростат[14].

3.3 Навременност

Навременното изпращане от държавите членки на данни до Комисията се подобри след предишния доклад, тъй като данните бяха предадени навреме от Гърция, а предаванията на данни от Хърватия отбелязаха закъснение с не повече от 1 ден през целия референтен период.

Норвегия предаде данните за ИРТ навреме, както и Исландия (за въпросните две тримесечия).

3.4 Точност

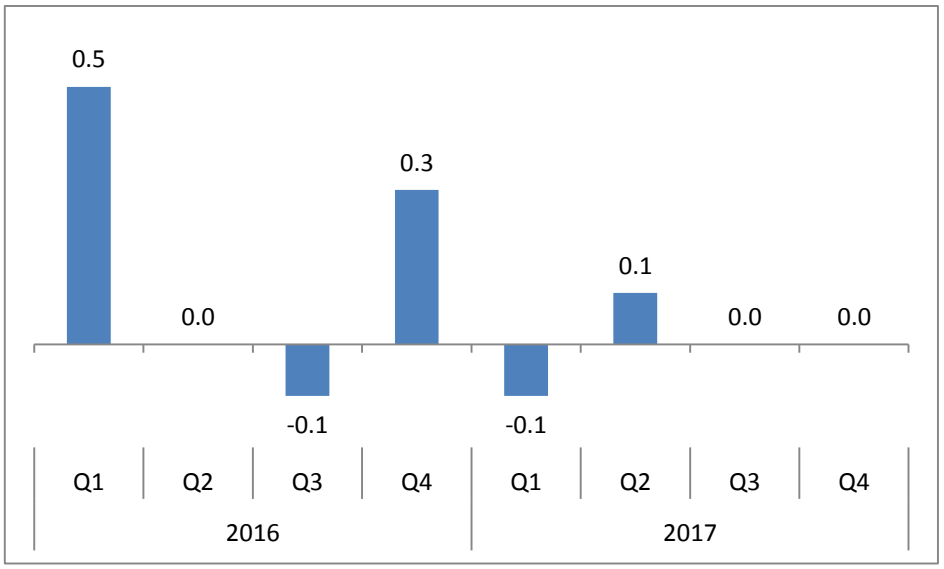
[11] Съгласно Регламент (ЕО) № 1216/2003 Дания, Германия, Франция и Швеция не са задължени да предоставят данни без корекция за сезонност.
[12] Регламент (ЕО) № 450/2003 на Съвета не се прилага по отношение на Лихтенщайн.
[13] http://ec.europa.eu/eurostat (на разположение само на английски език)
[14] http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/lci_esqrs.htm (на разположение само на английски език)

ИРТ се състави от няколко променливи (например разходи за труд и отработени часове), които могат да се вземат от различни източници. Това означава, че по всяко време могат да бъдат направени ревизии, които да засегнат данните за последното тримесечие, за няколко тримесечия или за цели години. Ако корекциите на данните се отнасят за референтната година, трябва да бъде ревизиран целият динамичен ред.

Ревизиите на основния показател за ЕС[15] (годишния темп на растеж) са надхвърлили стойността от 0,2 процентни пункта два пъти от първото тримесечие на 2016 г. насам (вж. фигура 1). Това се дължи на основни ревизии, записани в Обединеното кралство по време на изпращането на данни през март 2018 г. Към този момент Обединеното кралство е започнало да коригира за календарни въздействия повече динамични редове с въздействие върху агрегата от B — S, който поради това е бил значително ревизиран. Само две други държави (Германия и Нидерландия) са отбелязали съществени ревизии; те са надлежно документирани.

[15] ЕС-27 до и включително 2013 г. T2; оттогава — ЕС-28.

Фигура 1: Промени в данните между първия публикуван показател и бюлетина за първото тримесечие на 2018 г. за ЕС-28 по раздели B — S на NACE Rev. 2 (агрегат в процентни пунктове)

След предишния доклад не са отбелязани съществени ревизии на данните за ИРТ, предадени от Гърция, което се дължи на сътрудничеството между ELSTAT и Комисията (Евростат) за подобряване на методологията на държавата за ИРТ.

3.5 Съпоставимост

Съпоставимостта между държавите се осигурява от подробните общи определения и методологията, изложена в законодателството за ИРТ. Държавите членки изпълняват изискванията на ЕС за наличност на източници на данни на национално равнище. Повечето използват изследвания или съчетание от изследвания и административни данни; две държави разчитат изключително на административни източници.

С цел да се публикуват данни за ИРТ, които да са съпоставими във времето, е полезно да се правят корекции за календарни и сезонни въздействия. Основните показатели се коригират за календарни въздействия, а сезонността се компенсира, като се съпоставят едни и същи тримесечия през две последователни години.

Съгласно член 1 от Регламент (ЕО) № 1216/2003 данните за ИРТ трябва да се предоставят без корекция за сезонност, с корекция за календарни въздействия и с корекция за календарни въздействия и сезонност.

В Регламент (ЕО) № 450/2003 не се определя дали корекциите за календарни въздействия и за сезонност трябва да бъдат извършвани, като се използва прекият или косвеният подход. Косвената корекция включва коригиране на основните динамични редове, които след това се използват за изграждането на агрегирани данни от по-високо ниво. При пряка корекция всеки един динамичен ред, включително и агрегираните данни от по-високо ниво, се коригира поотделно.

В случая с ИРТ Евростат препоръчва да се използва косвеният подход, за да се избегнат несъответствия между общите разходи за труд и отделните компоненти. Такива несъответствия се откриват лесно от потребителите и могат да породят съмнения относно цялостното качество на ИРТ.

Чрез използване на новите информационни програми (вж. раздел 2.2) политиката на Евростат е да открива систематично несъответствия от 0,1 процентни пункта или повече (след закръгляване) между общите разходи и отделните компоненти и да ги съобщава на съответната държава в доклад за валидиране. След това общият ИРТ се преизчислява въз основа на компонентите от преки и непреки разходи (косвен подход).

По този начин индексите се изчисляват, като се използва хармонизиран подход за всички държави членки, с цел да се осигури по-голяма съпоставимост.

3.6 Съгласуваност с данните от националните сметки

Една от областите, на които продължава да се отделя внимание, е съгласуваността на ИРТ с други статистически данни за разходите за труд, по-специално с тримесечните данни от националните сметки (НС).

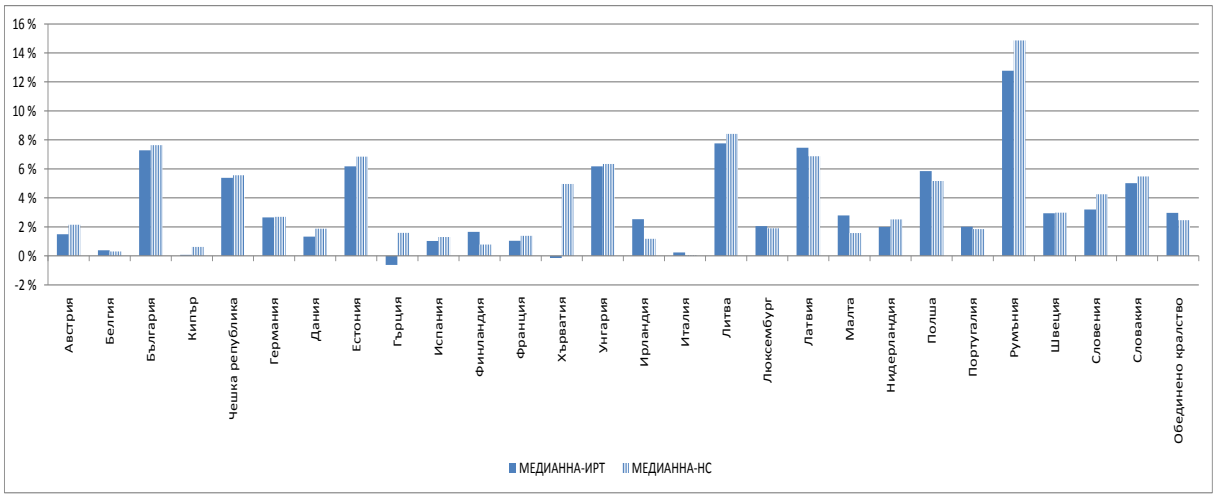
За годишните доклади за качеството от държавите членки се иска да направят сравнение между темпа на растеж на ИРТ и този на почасовата компенсация на наетите лица по данни от националните сметки (определение от ЕСС 2010[16]). Не е реалистично да се очаква данните да бъдат напълно еднакви. Дори да бъдат използвани почти еднакви определения на разходите за труд, методите на статистическа обработка и източниците на данни може да се различават. И в двата случая е много трудно да се съберат данни за отработените часове. Въпреки различията в методологията е полезно да се анализира степента на несъответствия между двата набора данни. Ако те надхвърлят дадена прагова стойност, това може да е признак за проблеми с качеството в някоя от тях.

Евростат проведе практическо занятие по качеството за агрегираните данни за сектори B—S от NACE Rev. 2 за всяка държава членка. За това сравнение използвахме данни за ИРТ без корекция за сезонност, с изключение на данните за Дания и Швеция, за които бяха налични данни с корекция за календарни въздействия. Медианният годишен темп на растеж на ИРТ беше сравнен с този на почасовото възнаграждение на работниците или служителите за 10 тримесечия. За измененията с повече от един процентен пункт (п.п.) беше счетено, че дават основание за по-нататъшен анализ. Такъв беше случаят с Хърватия (5,1 п.п.), Гърция (2,2 п.п.), Румъния (2,1 п.п.), Ирландия (1,4 п.п.), Малта (1,2 п.п.) и Словения (1,1 п.п.) (вж. фигура 2).

[16] Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз (ОВ L 174, 26.6.2013 г., стр. 1).

Във връзка с резултатите от анализа с тези държави членки ще бъдат предприети последващи действия, особено що се отнася до данните за отработени часове.

Фигура 2: Медианни годишни темпове на растеж на ИРТ спрямо почасовото възнаграждение на работниците или служителите (национални сметки) — референтен период 2015 г. Т4—2018 г. Т1*

* С изключение на Белгия и Ирландия: 2015 г. Т4—2017 г. Т4. Данните от националните сметки за 2018 г. Т1 не бяха налични към момента на изготвяне на настоящия документ.

Освен медианната стойност, сравнихме и стандартното отклонение на годишните темпове на растеж на ИРТ с динамичните редове от националните сметки като показател за променливост. Стандартното отклонение на динамичните редове на ИРТ беше с повече от 2 процентни пункта над стойността от национални сметки само в един случай: Швеция, с отклонения съответно от 2,8 % и 0,6 %. Швеция ще изследва причините за тази разлика и ще уведоми Евростат за резултатите.

4. Заключения

Като цяло качеството на ИРТ на държавите членки и агрегираните данни на ЕС продължи да се подобрява след предишния доклад от 2017 г., по-специално по отношение на навременното изпращане на данни от държавите членки, което към настоящия момент е почти напълно задоволително.

Докладите за качеството от държавите членки се обработват, като се използва най-новата версия на инструмента за метаданни на Европейската статистическа система, и се правят достъпни за всички потребители.

Употребата на стандартите SDMX стана по-широко разпространена, като се прилагат последните подобрения във формàта SDMX. Цялостното преработване на информационните програми предостави възможност за:

- ✓ подобряване на надеждността на производствената верига;
- ✓ осигуряване на съгласуваност между общите разходи и отделните компоненти от момента на определянето им; и
- ✓ изготвяне на нови показатели, като годишни темпове на растеж и размера на непреките разходи.

През 2017 г. Комисията (Евростат) започна да публикува годишни оценки за почасовите разходи за труд по разделите на NACE Rev. 2, които се основават на нивата от изследванията на разходите за труд и на тенденциите на ИТР. Комисията получи положителна обратна връзка от потребителите, някои от които използваха данните за наблюдаване на тенденциите в заплащането в Европа и тяхното въздействие върху икономическото сближаване.

Комисията ще продължи редовно да следи за спазването на изискванията и качеството на данните, като използва предоставяните данни и други национални документи, включително докладите за качеството. Когато подобрението е малко или липсва такова, тя ще предприеме последващи действия в тясно сътрудничество с компетентните национални статистически органи.